
Spis treści

Wstęp	13
-----------------	----

Część I

Formy i funkcje agresji interpersonalnej

Rozdział 1

W poszukiwaniu kryteriów porządkujących badania nad agresją interpersonalną	27
<i>Monika Dominiak-Kochanek</i>	

1.1. Konceptualizacja kryteriów porządkujących badania nad agresją interpersonalną	27
1.2. Formy agresji interpersonalnej jako kryterium porządkujące badania nad agresją	32
1.3. Funkcje agresji interpersonalnej jako kryterium porządkujące badania nad agresją	35
1.4. Podejście interakcyjne w badaniach nad agresją interpersonalną	37
1.5. Perspektywa ofiary jako kryterium porządkujące badania nad agresją	41
Bibliografia	44

Rozdział 2

Agresja społeczna i relacyjna dzieci, młodzieży i dorosłych	51
<i>Karolina Koszałkowska</i>	

2.1. Agresja relacyjna i społeczna – kwestie definicyjne i osadzenie w paradygmatach badań nad agresją	51
2.2. Agresja społeczna i relacyjna w okresie dzieciństwa	53
2.3. Agresja społeczna i relacyjna w adolescencji	56
2.4. Agresja społeczna i relacyjna dorosłych	59
2.5. Podsumowanie	63
Bibliografia	64

Rozdział 3	
Płeć jako czynnik wyzwalający agresję	71
<i>Grażyna Poraj</i>	
3.1. Różnice w zachowaniu wyznaczone płcią	71
3.2. Formy agresji ujawniane	
w okresie dzieciństwa i młodości	72
3.3. Specyfika zachowań agresywnych ujawnianych w okresie dorosłości	81
Bibliografia	84

Rozdział 4	
Cyberbullying w kontekście psychospołecznym – analiza różnych form zachowań agresywnych i przemocowych z wykorzystaniem ICT	87
<i>Paulina Szymańska</i>	
4.1. Wstęp	87
4.2. Zachowania agresywne i przemocowe w przestrzeni wirtualnej	89
4.3. Perspektywa sprawcy	93
4.4. Perspektywa ofiary	94
4.5. Internet jako przestrzeń do rozwoju zachowań agresywnych i przemocowych	95
Bibliografia	99

Część II

Spoleczne i rodzinne uwarunkowania agresji interpersonalnej na różnych etapach życia

Rozdział 5	
Rodzina jako środowisko rozwoju agresji dzieci i młodzieży	109
<i>Magdalena Poraj-Weder</i>	
5.1. Wstęp	109
5.2. Formy agresji/przemocy	111
5.3. Agresja/przemoc w rodzinie z perspektywy teorii systemowej	113
5.4. Agresja i przemoc pomiędzy małżonkami/partnerami	114
5.4.1. Pojęcie agresji/przemocy pomiędzy partnerami/małżonkami	114
5.4.2. Skala i rozpowszechnienie zjawiska	115
5.4.3. Przyczyny i źródła agresji/przemocy pomiędzy partnerami/małżonkami	115
5.4.4. Formy agresji/przemocy między partnerami/małżonkami	118
5.4.5. Skutki agresji/przemocy pomiędzy partnerami/małżonkami	121
5.5. Agresja/przemoc wobec dzieci	122
5.5.1. Pojęcie agresji/przemocy wobec dzieci	122
5.5.2. Skala i rozpowszechnienie zjawiska	123
5.5.3. Przyczyny i źródła agresji/przemocy wobec dzieci	124
5.5.4. Formy agresji/przemocy wobec dzieci	125
5.5.5. Skutki agresji/przemocy wobec dzieci	127
5.6. Agresja/przemoc pomiędzy rodzeństwem	128
5.6.1. Pojęcie agresji/przemocy pomiędzy rodzeństwem	128
5.6.2. Skala i rozpowszechnienie zjawiska	129

5.6.3. Przyczyny i źródła agresji/przemocy pomiędzy rodzeństwem	130
5.6.4. Formy agresji/przemocy pomiędzy rodzeństwem	131
5.6.5. Skutki agresji/przemocy pomiędzy rodzeństwem	132
Bibliografia	133

Rozdział 6

Strategia agresywnego radzenia sobie młodzieży w sytuacji konfliktu społecznego jako rezultat modelującego wpływu rodziców	145
<i>Danuta Borecka-Biernat</i>	

6.1. Młodzież w sytuacji konfliktu w środowisku szkolnym, rówieńczym i rodzinnym	145
6.2. Strategia agresywnego radzenia sobie młodzieży w sytuacji konfliktu społecznego	149
6.3. Wzór agresywnego sposobu radzenia sobie rodziców z trudnościami	152
6.4. Pytanie i hipoteza badawcza	155
6.5. Metoda badawcza	155
6.5.1. Osoby badane i przebieg badań	155
6.5.2. Narzędzia badawcze	156
6.6. Analiza wyników badań	158
6.7. Podsumowanie wyników badań	163
Bibliografia	165

Rozdział 7

Gotowość do agresji uczniów – sprawców, ofiar i świadków przemocy rówieńniczej	171
<i>Aleksandra Tłuściak-Deliowska</i>	

7.1. Wstęp	171
7.2. Problem przemocy rówieńniczej w środowisku szkolnym	172
7.3. Role uczniów w przemocy rówieńniczej	173
7.4. Gotowość do agresji	175
7.5. Metoda i procedura badania	179
7.6. Prezentacja i analiza wyników	181
7.6.1. Doświadczenia uczniów związane z przemocą rówieńniczą	181
7.6.2. Gotowość do agresji uczniów mających różne doświadczenia z przemocą rówieńniczą	182
7.7. Zakończenie i wnioski	185
Bibliografia	186

Rozdział 8

Uwarunkowania funkcjonowania jako sprawca albo ofiara agresji w okresie adolescencji	191
<i>Marzanna Farnicka</i>	

8.1. Wstęp	191
8.2. Metoda badania	195
8.2.1. Uczestnicy badania	197
8.2.2. Procedura badania	197
8.2.3. Zastosowane narzędzia badawcze	198

8.3. Wyniki badań własnych	200
8.3.1. Uwarunkowania podejmowania roli sprawcy	201
8.4. Dyskusja	204
8.4.1. Ograniczenia badań	209
8.5. Podsumowanie	209
Bibliografia	209

Rozdział 9

Agresja między partnerami w romantycznym związku – charakterystyka zjawiska i jego wybranych uwarunkowań dotyczących diady	215
<i>Adrianna Kaczuba</i>	

9.1. Wstęp	215
9.2. Charakterystyka zjawiska agresji w związku: definicja, formy, rozpowszechnienie	216
9.3. Agresja między romantycznymi partnerami – ujęcie indywidualne	219
9.4. Agresja w związku romantycznym – perspektywa diady	221
9.5. Uwarunkowania agresji między partnerami z perspektywy diady	222
9.6. Wnioski i kierunki dalszych badań	226
Bibliografia	228

Część III

Poznawcze i emocjonalne korelaty agresji interpersonalnej

Rozdział 10

Agresja jako odpowiedź na postrzeganą wrogość, czyli o dokonywaniu wrogich atrybucji	239
<i>Marta Bodecka-Zych</i>	

10.1. Wstęp	239
10.2. Czym są wrogie atrybucje?	240
10.3. Wrogie atrybucje i agresja	242
10.4. Rozwój wrogich atrybucji	244
10.5. Wrogie atrybucje a gniew	247
10.6. Sposoby pomiaru wrogich atrybucji	248
10.7. Podsumowanie	250
Bibliografia	251

Rozdział 11

Agresywne fantazjowanie – charakterystyka zjawiska i propozycja pomiaru	257
<i>Karolina Konopka, Monika Dominiak-Kochanek, Joanna Rajchert</i>	

11.1. Wstęp	257
11.2. Rola fantazji agresywnych w zachowaniu agresywnym	260
11.3. Badania własne	263
11.4. Metoda	269
11.4.1. Osoby badane	269
11.4.2. Mierzone zmienne	269

11.5. Wyniki i dyskusja	270
11.5.1. Analiza czynnikowa	270
11.6. Metoda	275
11.6.1. Osoby badane	275
11.6.2. Mierzone zmienne	275
11.7. Wyniki i dyskusja	276
11.8. Dyskusja ogólna	279
Podziękowania	282
Uwagi	282
Bibliografia	282
Rozdział 12	
Autoagresja jako reakcja na cierpienie	287
<i>Marta Korporowicz</i>	
12.1. Wstęp	287
12.2. Charakterystyka zachowań autodestrukcyjnych	288
12.3. Klasyfikacja zachowań autodestrukcyjnych	288
12.4. Modele samouszkodzeń niesamobójczych	291
12.5. Ból w samouszkodzeniach niesamobójczych	295
12.6. Ból psychiczny a ból fizyczny w NSSI	296
12.7. Odczuwanie bólu w NSSI	298
Bibliografia	300
Zakończenie	303
O Autorach	305